శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ఏకాదశస్కంధే ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ఏకాదశస్కంధే ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః ॥

ఉద్ధవ ఉవాచ
సుదుశ్చరామిమాం మన్యే యోగచర్యామనాత్మనః।
యథాంజసా పుమాన్ సిద్ధ్యేత్ తన్మే బ్రూహ్యంజసాచ్యుత ॥ **1** ॥

ప్రాయశః పుండరీకాక్ష యుంజంతో యోగినో మనః।
విషీదంత్యసమాధానాన్మనోనిగ్రహకర్శితాః ॥ **2** ॥

అథాత ఆనందదుఘం పదాంబుజం
హంసాః శ్రయేరన్నరవిందలోచన।
సుఖం ను విశ్వేశ్వర యోగకర్మభి -
స్త్వన్మాయయామీ విహతా న మానినః ॥ **3** ॥

కిం చిత్రమచ్యుత తవైతదశేషబంధో
దాసేష్వనన్యశరణేషు యదాత్మసాత్త్వం।
యోఽరోచయత్ సహ మృగైః స్వయమీశ్వరాణాం
శ్రీమత్కిరీటతటపీడితపాదపీఠః ॥ **4** ॥

తం త్వాఖిలాత్మదయితేశ్వరమాశ్రితానాం
సర్వార్థదం స్వకృతవిద్ విసృజేత కో ను।
కో వా భజేత్ కిమపి విస్మృతయేఽను భూత్యై
కిం వా భవేన్న తవ పాదరజోజుషాం నః ॥ **5** ॥

నైవోపయంత్యపచితిం కవయస్తవేశ
బ్రహ్మాయుషాపి కృతమృద్ధముదః స్మరంతః।
యోఽంతర్బహిస్తనుభృతామశుభం విధున్వ -
న్నాచార్యచైత్యవపుషా స్వగతిం వ్యనక్తి ॥ **6** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్యుద్ధవేనాత్యనురక్తచేతసా
పృష్టో జగత్క్రీడనకః స్వశక్తిభిః।
గృహీతమూర్తిత్రయ ఈశ్వరేశ్వరో
జగాద సప్రేమమనోహరస్మితః ॥ **7** ॥

శ్రీభగవానువాచ
హంత తే కథయిష్యామి మమ ధర్మాన్ సుమంగలాన్।
యాంశ్రద్ధయాఽఽచరన్ మర్త్యో మృత్యుం జయతి దుర్జయం ॥ **8** ॥

కుర్యాత్ సర్వాణి కర్మాణి మదర్థం శనకైః స్మరన్।
మయ్యర్పితమనశ్చిత్తో మద్ధర్మాత్మమనోరతిః ॥ **9** ॥

దేశాన్ పుణ్యానాశ్రయేత మద్భక్తైః సాధుభిః శ్రితాన్।
దేవాసురమనుష్యేషు మద్భక్తాచరితాని చ ॥ **10** ॥

పృథక్ సత్రేణ వా మహ్యం పర్వయాత్రామహోత్సవాన్।
కారయేద్ గీతనృత్యాద్యైర్మహారాజవిభూతిభిః ॥ **11** ॥

మామేవ సర్వభూతేషు బహిరంతరపావృతం।
ఈక్షేతాత్మని చాత్మానం యథా ఖమమలాశయః ॥ **12** ॥

ఇతి సర్వాణి భూతాని మద్భావేన మహాద్యుతే।
సభాజయన్ మన్యమానో జ్ఞానం కేవలమాశ్రితః ॥ **13** ॥

బ్రాహ్మణే పుల్కసే స్తేనే బ్రహ్మణ్యేఽర్కే స్ఫులింగకే।
అక్రూరే క్రూరకే చైవ సమదృక్ పండితో మతః ॥ **14** ॥

నరేష్వభీక్ష్ణం మద్భావం పుంసో భావయతోఽచిరాత్।
స్పర్ధాసూయాతిరస్కారాః సాహంకారా వియంతి హి ॥ **15** ॥

విసృజ్య స్మయమానాన్ స్వాన్ దృశం వ్రీడాం చ దైహికీం।
ప్రణమేద్ దండవద్ భూమావాశ్వచాండాలగోఖరం ॥ **16** ॥

యావత్ సర్వేషు భూతేషు మద్భావో నోపజాయతే।
తావదేవముపాసీత వాఙ్మనఃకాయవృత్తిభిః ॥ **17** ॥

సర్వం బ్రహ్మాత్మకం తస్య విద్యయాఽఽత్మమనీషయా।
పరిపశ్యన్నుపరమేత్ సర్వతో ముక్తసంశయః ॥ **18** ॥

అయం హి సర్వకల్పానాం సధ్రీచీనో మతో మమ।
మద్భావః సర్వభూతేషు మనోవాక్కాయవృత్తిభిః ॥ **19** ॥

న హ్యంగోపక్రమే ధ్వంసో మద్ధర్మస్యోద్ధవాణ్వపి।
మయా వ్యవసితః సమ్యఙ్నిర్గుణత్వాదనాశిషః ॥ **20** ॥

యో యో మయి పరే ధర్మః కల్ప్యతే నిష్ఫలాయ చేత్।
తదాయాసో నిరర్థః స్యాద్ భయాదేరివ సత్తమ ॥ **21** ॥

ఏషా బుద్ధిమతాం బుద్ధిర్మనీషా చ మనీషిణాం।
యత్ సత్యమనృతేనేహ మర్త్యేనాప్నోతి మామృతం ॥ **22** ॥

ఏష తేఽభిహితః కృత్స్నో బ్రహ్మవాదస్య సంగ్రహః।
సమాసవ్యాసవిధినా దేవానామపి దుర్గమః ॥ **23** ॥

అభీక్ష్ణశస్తే గదితం జ్ఞానం విస్పష్టయుక్తిమత్।
ఏతద్ విజ్ఞాయ ముచ్యేత పురుషో నష్టసంశయః ॥ **24** ॥

సువివిక్తం తవ ప్రశ్నం మయైతదపి ధారయేత్ ।
సనాతనం బ్రహ్మగుహ్యం పరం బ్రహ్మాధిగచ్ఛతి ॥ **25** ॥

య ఏతన్మమ భక్తేషు సంప్రదద్యాత్ సుపుష్కలం ।
తస్యాహం బ్రహ్మదాయస్య దదామ్యాత్మానమాత్మనా ॥ **26** ॥

య ఏతత్ సమధీయీత పవిత్రం పరమం శుచి ।
స పూయేతాహరహర్మాం జ్ఞానదీపేన దర్శయన్ ॥ **27** ॥

య ఏతచ్ఛ్రద్ధయా నిత్యమవ్యగ్రః శృణుయాన్నరః ।
మయి భక్తిం పరాం కుర్వన్ కర్మభిర్న స బధ్యతే ॥ **28** ॥

అప్యుద్ధవ త్వయా బ్రహ్మ సఖే సమవధారితం ।
అపి తే విగతో మోహః శోకశ్చాసౌ మనోభవః ॥ **29** ॥

నైతత్త్వయా దాంభికాయ నాస్తికాయ శఠాయ చ ।
అశుశ్రూషోరభక్తాయ దుర్వినీతాయ దీయతాం ॥ **30** ॥

ఏతైర్దోషైర్విహీనాయ బ్రహ్మణ్యాయ ప్రియాయ చ ।
సాధవే శుచయే బ్రూయాద్ భక్తిః స్యాచ్ఛూద్రయోషితాం ॥ **31** ॥

నైతద్ విజ్ఞాయ జిజ్ఞాసోర్జ్ఞాతవ్యమవశిష్యతే ।
పీత్వా పీయూషమమృతం పాతవ్యం నావశిష్యతే ॥ **32** ॥

జ్ఞానే కర్మణి యోగే చ వార్తాయాం దండధారణే ।
యావానర్థో నృణాం తాత తావాంస్తేఽహం చతుర్విధః ॥ **33** ॥

మర్త్యో యదా త్యక్తసమస్తకర్మా
నివేదితాత్మా విచికీర్షితో మే ।
తదామృతత్వం ప్రతిపద్యమానో
మయాఽఽత్మభూయాయ చ కల్పతే వై ॥ **34** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
స ఏవమాదర్శితయోగమార్గ -
స్తదోత్తమశ్లోకవచో నిశమ్య।
బద్ధాంజలిః ప్రీత్యుపరుద్ధకంఠో
న కించిదూచేఽశ్రుపరిప్లుతాక్షః ॥ **35** ॥

విష్టభ్య చిత్తం ప్రణయావఘూర్ణం
ధైర్యేణ రాజన్ బహు మన్యమానః।
కృతాంజలిః ప్రాహ యదుప్రవీరం
శీర్ష్ణా స్పృశంస్తచ్చరణారవిందం ॥ **36** ॥

ఉద్ధవ ఉవాచ
విద్రావితో మోహమహాంధకారో
య ఆశ్రితో మే తవ సన్నిధానాత్।
విభావసోః కిం ను సమీపగస్య
శీతం తమో భీః ప్రభవంత్యజాద్య ॥ **37** ॥

ప్రత్యర్పితో మే భవతానుకంపినా
భృత్యాయ విజ్ఞానమయః ప్రదీపః।
హిత్వా కృతజ్ఞస్తవ పాదమూలం
కోఽన్యత్ సమీయాచ్ఛరణం త్వదీయం ॥ **38** ॥

వృక్ణశ్చ మే సుదృఢః స్నేహపాశో
దాశార్హవృష్ణ్యంధకసాత్వతేషు।
ప్రసారితః సృష్టివివృద్ధయే త్వయా
స్వమాయయా హ్యాత్మసుబోధహేతినా ॥ **39** ॥

నమోఽస్తు తే మహాయోగిన్ ప్రపన్నమనుశాధి మాం।
యథా త్వచ్చరణాంభోజే రతిః స్యాదనపాయినీ ॥ **40** ॥

శ్రీభగవానువాచ
గచ్ఛోద్ధవ మయాఽఽదిష్టో బదర్యాఖ్యం మమాశ్రమం।
తత్ర మత్పాదతీర్థోదే స్నానోపస్పర్శనైః శుచిః ॥ **41** ॥

ఈక్షయాలకనందాయా విధూతాశేషకల్మషః।
వసానో వల్కలాన్యంగ వన్యభుక్ సుఖనిఃస్పృహః ॥ **42** ॥

తితిక్షుర్ద్వంద్వమాత్రాణాం సుశీలః సంయతేంద్రియః।
శాంతః సమాహితధియా జ్ఞానవిజ్ఞానసంయుతః ॥ **43** ॥

మత్తోఽనుశిక్షితం యత్తే వివిక్తమనుభావయన్।
మయ్యావేశితవాక్చిత్తో మద్ధర్మనిరతో భవ।
అతివ్రజ్య గతీస్తిస్రో మామేష్యసి తతః పరం ॥ **44** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
స ఏవముక్తో హరిమేధసోద్ధవః
ప్రదక్షిణం తం పరిసృత్య పాదయోః।
శిరో నిధాయాశ్రుకలాభిరార్ద్రధీ -
ర్న్యషించదద్వంద్వపరోఽప్యపక్రమే ॥ **45** ॥

సుదుస్త్యజస్నేహవియోగకాతరో
న శక్నువంస్తం పరిహాతుమాతురః।
కృచ్ఛ్రం యయౌ మూర్ధని భర్తృపాదుకే
బిభ్రన్నమస్కృత్య యయౌ పునః పునః ॥ **46** ॥

తతస్తమంతర్హృది సన్నివేశ్య
గతో మహాభాగవతో విశాలాం।
యథోపదిష్టాం జగదేకబంధునా
తపః సమాస్థాయ హరేరగాద్ గతిం ॥ **47** ॥

య ఏతదానందసముద్రసంభృతం
జ్ఞానామృతం భాగవతాయ భాషితం।
కృష్ణేన యోగేశ్వరసేవితాంఘ్రిణా
సచ్ఛ్రద్ధయాఽఽసేవ్య జగద్ విముచ్యతే ॥ **48** ॥

భవభయమపహంతుం జ్ఞానవిజ్ఞానసారం
నిగమకృదుపజహ్రే భృంగవద్ వేదసారం।
అమృతముదధితశ్చాపాయయద్ భృత్యవర్గాన్
పురుషమృషభమాద్యం కృష్ణసంజ్ఞం నతోఽస్మి ॥ **49** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
సంహితాయాం ఏకాదశస్కంధే ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః ॥